

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուշկարիոյ համար սարե- կան 10 գրանկ. Վե-ստ- սնայ 5 գրանկ. Արսասան- անի համար սարեկան 12 գրանկ, վեցանսեայ 6 գր- անկանի վճարելի

Կրոնքիւնի և ցին տրուի:

Դրանուցեան տոյր 20 սան- քիւն և:

ՇԱՐՋՈՒՄ

Նախկին Լեզիցիստ դրեկի

Արագրոսքեան հասցիին.

Редакция на вѣстникъ „Шаржумъ“ Варна.

Redaction du journal „Charjourn“ Varna (Bulgarie).

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ 10 ՍԱՆԹԻՄ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԻ ԶՈՐԵԲՇԱՔԹԻ ԵՒ ՇԱՐՋՈՒՄ ՕՐԵՐԸ

ԳԻՆ 10 ՍԱՆԹԻՄ

ԲՈՎԱՆԴԱՎՈՒԹԻՒՆ

—X—

Օղակեն դուրս, Շառասայ. — Պան- ղուխսին կիւնը (ֆերուստ), Կաւեր- Արշաւիր. — Մսի Յեղափոխութեան Հեռագրեր, Վարդո. — Փախստականի Յիշատակարան (Հասգեղի Կոտորածը), Շառարշ. — Կի, իկիոյ Կարողիկոսը. — Թղթակցութիւններ. — Շուս ուի քա- նանան. — Վարդ-Պատրիկոյի Յիշա- տակարանը. — Բաղստական Դիպիեր (Տեւորիւն). — Թուրքիան մաս:

ՕՂԱԿԵՆ ԴՈՒՐՍ

—)(—

Հայոց հոգեւորական-պատմա- կան կեանքին մէջ, աչքի զար- նող էական կէտը սա է որ եկե- ղեցին իր շրջանակը շատ լայն դժած է ի սկզբանէ՝ Յիսուսի ան- պարփակելի դէմքը պարագրե- լու, և աշխարհիկ ու հոգեւորա- կան կեանքը հրաշալի կերպով ներգաղնակած է իրարու: Եւ այսպէս, ցորչափ Ազգը իր տէրն է եղած, և կամ, քաղաքական կեանքի անօրինակ թաւալում- ներուն մէջ, փոքր ի շատ է ընտ- րական ազատութիւն գտած, աչ- քը դարձուցած չէ վանքերու պատերուն՝ խոր մթութեան մէջ իր հոգեւորական պետերը գտնելու իբրև ներկայացուցիչ աստուա- ծային մարդուն: Մեր պատմու- թիւնը մեզի կը սովորեցնէ որ երբ Ազգը, Արշակ Բ-ի օրով, թագաւորական իշխանութեան հետ, հայրապետական իշխանու- թիւնն ալ պայծառացնել ուզեց, կոչում ըրաւ իր բոլոր դասա- կարգերուն, և այն ատեն ամեն- քըն ալ, իբրև մոգական գաւա- ղանէ շարժուած, իրենց աչքն ու ձայնը բարձրացուցին անձի մը վրայ, որ հոյակապ պալատա- կան մըն էր, և իրենց թագաւո- րին ամենէն հաւատարիմ անձ- նապահը: Այդ աղնիւ հոգին ո՛չ ճգնաւորի մեռելական գոյն ու- նէր, ո՛չ ալ քաջուած ու մագա- ղաթի մարթ, այլ զէնքի մարդ մը կատարելապէս, որ իր անձին վրայ կը միացնէր իր տոհմին բոլոր ֆիզիկական ձիրքերը, —

հոյակապ հասակ, պուստոյ գե- ղեցկութիւն և հրաշալի գլուխ մը գանգրագեղ մաղերով: Սա- հակ ու Մեսրոպ, որչափ հոգեւո- րական, նոյնչափ աշխարհական եղած են, և թերեւս շատ աւելի աշխարհական, վասն զի միշտ Հայոց պալատին մօտ ապրած են, արդէն իսկ փորձուած զինուո- րական կեանքի մէջ: Եւ անտա- րակոյս, իրենց ձեւած ու հրա- տարակած եկեղեցին, աւելի լայն էր՝ լայն ըմբռնումով, ան- հրաժեշտ միմիայն փարիսեցի- ներու ցած ու գծուծ հոգիներու- ընէ: Ասիկա այնչափ ակնբերու ճըշ- մարտութիւն է որ ո՛չ պարբերա- բար երեւցած բթամիտ կաթու- ղիկոսները կրնային շնչել մեր պատմութենէն և ո՛չ ալ իրենց մանր ու խոշոր փոքրաւոր-վար- դապետները իրենց բոլոր պու- չըտուքներով ու ցած կիրքերու հանած փոքրութեամբ: Եւ Հայ ժողովուրդը, եթէ ցայսօր ինք- ղինքը սփոփուած կը գտնէ իր կրօնական աղաւաղութեանը մէջ, պատճառը իսկապէս սա է որ իր խնկարկուած սուրբերուն մէջ կը տեսնէ մաքուր դէմքեր, հոգեւորական-աշխարհական դէմ- քեր՝ իր քաջերուն հետ խառն, զէնքով ու խաչով իրարու դաշ- նակից: Տէր-Աւետիքի լուսաշող դէմքին կը յառի՛ թորոս իշխանի, Ստեփաննոս Շահումեանի, Միւր- թարի և Դաւիթ-Պէկի դէմքե- րուն հետ: Եւ սակայն չի կրնար մոռնալ թէ կրօնքի անունով ի- րեն դաւեցին Սուրմակ Արծկեցի, Պետրոս Գետաղարձ, Գրիգոր Անաւարդեցի, Մելքիզեկ կաթու- ղիկոս իր ձեռնադրած նիկոյին հետ, որ Լեհաստանի քանի մը հարիւր հազար պատուական Հա- յոց գլուխը կերաւ կրօնքի ա- նունով ու կրօնքի շնորհիւ: Ամէն տարակոյսէ դուրս է ը- սել թէ մեր ամենէն նեղ օրե- րուն մէջ, մեր արիւնի ու սար- սափի շրջաններուն, տգէտ կրօ- նաւորութիւն մը կամ փոքրոզի արեւալուծութիւն մը ջանացած է պատմական քանդութեան վը- րայ հաստատել իր շահասէր իշ-

խանութիւնը: Բայց դէպքերը ապացուցած են որ ազգը իր քը- թին տրուած ծուխին մէջ բնա- ինքը կորսնցուցած չէ՝ ժա- մանակաւոր թմրութենէ մը ետ- քը. և՛ առիթը եկածին պէս՝ իր սիրտն ու սէրը տուած է այն հո- գեւորականին որ կնգուղի կամ վեղարին տակ աշխարհականի սիրտը տաք պահած է: Աշտա- րակեցիին վրայ իր բոլոր հա- ւատքը դրաւ, վասն զի եկեղե- ցիէն դուրս՝ հայրենիքի մարդն էր իր ձիրքը ու խաչովը: Ներ- սէս Պատրիարքին համար՝ իր հոգին կուտար, վասն զի անոր սեւերուն տակ ամիսփուած գը- տաւ Հայրենիքի ու Հայութեան բոլոր բաղձանքները: Իզմիրլեա- նի սուաւ իր սէրն ու անբաւ վստահութիւնը, վասն զի ա- նոր նիհար կուրծքին տակ լսեց իր բողոքներուն ամենէն ուժգին որոտումը: Եւ ինչու՞ եր- րեմն անտարբեր չէր Հայրիկի, վասն զի նոյն իսկ եկեղեցիին մէջ ու անկէ դուրս՝ հայրենիքի մարդն էր Հայրիկ. ու քառասուն տարի չձնձրացաւ մտիկ ընելէ՝ ցորչափ անոր ձայնին ու բերնին մէջ թրթռացին հայրենիքի հո- վը, հայրենիքի յիշատակները, հայրենիքի հառաչանքները իր աւելնող խոտցած ու միտած: Իսկ հիմա նոյն ժողովուրդը, երբ ահա թէ Հայրիկ-կաթուղիկոսի օրովը, հակառակ իր բոլոր ակըն- կալութեանը, էջմիածնի պատ- ուարները չեն կրնար իրենց մէջ տանել տաք-սիրտ հոգեւորական- ները, Արիստակէս Սեգրակեան դուրս կելլէ անկէջ իր ուրքերուն վրային թօթափելով, Լեոն Խօճա- ան, երիտասարդ համալսարա- նա՛յ գիտուն մը, որ բոլորովին հայրենիքի անձնատուր ըլլալու համար չկրցաւ իր գլխուն տեղ գտնել վանքին մէջ, և սառնա- մանիքի օրերուն դուրս կը նետ- ուի հիւանդոտ, այո, ժողո- վուրդը սեսնելով որ Լեոն Խօ- ճան, հաղիւ թիֆլիս կը հասնի իր աշխատողի վերջին շունչը աշխարհական մտերմներու գիր- կը աւանդելու, ու այսպէս էջ- միածնը կը փոքրկանայ, կրօ-

նական մթութեան մէջ կը կըծ- քուի քաջուած ու գալարուած օ- ձի պէս, նոյն ժողովուրդը այսօր կը դարձնէ իր սէրն ալ ու իր սիրտն ալ շատ շատ հեռուն, ու- չադրութեամբ լսելու թէ ի՛նչ կրեն կախաղաններէ արձակ- ուած հայրենիքի ազաղակներն ու բանտերէ դուրս պոռթկացած լսեղգուկ մոնչիւնները: Ու դարձեալ կը կրկնեմ. կրօն- քը բան մըն է մեզի համար, այլ ո՛չ ամէն բան. հայր ամէն բանէ աւելի վեր՝ հայրենիքի, պա- տիւի ու ընտանիքի ազգն է: Ա- սոր մէկ ուրիշ ապացոյցն ալ, գլխաւորաբար, սա է որ երբ տգէտ կրօնաւորութիւն մը, մեր ցաւագին օրերուն մէջ, ազգն ամբողջապէս կրօնական օղակի մը մէջ սեղմել ուզեց՝ անոր սիրտը դարակելով ամէն սէրերէ, օղակը կոտրեցաւ ու դուրս թափեցան հազարաւորներ՝ մեր քոյրերէն, մեր եղբայրներէն, մեր հայրե- րէն ու մայրերէն: Իսկ երբ քիչ մը լոյսի հետ՝ հայրենիքի, ա- րեւակցութեան ու պատիւի լե- ղուն սկսաւ խօսիլ, կրօնքի ձեռ- քով պառակտուածները զիրար հասկցան և սիրտերու միացման կեդրոն եղաւ հայրենիքի հողը, ուրկէ ելած ջերմութիւնը, մօր մը կուրծքին վրայ եղած տա- քութեան պէս, կուրծքերու սառը հայեցուց:

Իուն ալ այսպէս չէի՞ր, ով Յիսուս: Խեղճ Հրէաստանի ան- շքութիւնն ու ամբուլութիւնը, կար- ծեմ, սրտիդ վրայ ամէն բանէ աւելի վեր տեղ բռնեց: Ու տես հիմա քեզի հեռեւող փարիսե- ցիները. մէկը դաւաճան կըլլայ մեզի, միւսը, անունովը, իշ- խաններուն ոտքերուն տակ կը սողոսկի, և ուրիշ մը խաչիդ պատուանդանին տակ, ուր դուն անչնչացած, մեռելի դէմքովդ ու սառած մարմինովդ՝ յաւիտե- նական սրբութիւններդ կը մարմ- նացնես, իր պատիկ հոգիովը, նեղկուկ մտքովը ճշմարտութիւն- ները կը խոզովէ: Մենք քեզի կըլլանք մեր աղօթքի ժամերուն, ճշմարտութիւններուդ վրայ կը հիմնենք մեր ընկերական սրբու-

Թիւնները, բայց երբեք չենք կրնար հանդուրժել որ անունովդ խաւարին շրջանակ մը զծեն, ու իրբեւ հեզնութիւն յաւանանահան լայնութեանդ, մեզ սեղմեն օղակի մէջ, վրան ալ, իրբեւ նախատինք կռելով, թէ հայը կրօնական ազգ է: Այդ օղակէն դուրս մեղի երեւցիր, ով փոռս, անհուն Գեղեցկութեանդ բազմերթիւն անհուն ծիածանին մէջ: ԾԱԽԱՊ

ՊԱՆԴՈՒԻՏԻՆ ԿԻՆԸ

Օրեր, սարիներ, աշիֆի նրման, Պակոյիսի կնոջ գոյեան սահեցան, Եւան՝ մուռ, մեկիկ, աջբո՛ւն ճաւառս, Զարեհ կը սպասէ «նարդուն» սիրական:

Աղետը եր առաջ. այնքան, դեմքին վրայ վարդ, շուշան փունջ կազմած էին:

Անհուն սիրով շի աջերը փայլուն, կը նստնէին երկնի աստղերուն:

Իսկ նիւս... նիւս ըստներն է իրեն:

Վարդ, կեռաս, շուշան բոշներ, քափեր են:

Տառապանք, կարօտ, իր սիրտը կեռեն:

Խաւարիկ մը չունի կեանքի ընկերակ:

Օրեր, սարիներ, կռզան ու կանգնիկ:

Գոյուն վրասի կնոջ պակոյիսի:

Այլ եւս մուռ, մեկիկ աջերը մտնալ, Զարեհ կը սպասէ «նարդուն» սիրական:

ԳԱՄԵՐ-ԱՐՇԱԽԻՐ

ՎԱՐԴ-ՊԱՍՏԻՎՈՒԹՅԱՆ ԳԵՆԱՍԱԿԱՐԱՆԸ (2)

Մինչև ինք տարեկան հասակ սնցրի առանց մի ազգող միջադէպի: Այդ միջոցին եւ յաճախում էի մի մասնաւոր հայկական վարժարան: Դպրոցի կառավարիչն էր Ա. Բ. երկար ու թուր մազերով, խիտ յոնքերով, սեւ աչքերով, անոյգ ու տաքարիւն մի երիտասարդ: Մեզ մօտ նա շատ քիչ էր ոգեւորվում, բայց մեծերի հետ, Հայոց պատմութեան ժամանակ շատ էր տաքանում. թէ ի՞նչ էր խօսում կամ ինչո՞ւ էր տաքանում, եւ այնքան էլ չէի հասկանում:

Եթէ չեմ սխալվում 73 թւի ամառը մայրս գնաց Երեւան հիւր. իսկ ես էլ գնացի մեծ մօրս մօտ Մ. Ղ.: Մայրս ձմեռը չլիբարարձաւ, ուստի ես էլ ստիպւած եղայ մեծ մօրս հետ անցկացնել: Մի օր մօրեղբայրս հօրիցս նամակ էր ստացել, եւ սուսն եկաւ ու ինձ յայտնեց որ իմ ուսուցչին Ա. Բ. քանտարիկէն, ազգային գործերի համար, եւ չհասկացայ եւ մօրեղբորիցս բացատրութիւն խնդրեցի: Նա ինձ պարզեց եւ նկարագրեց բանտի գրութիւնը, որը նրան շատ ծանօթ էր իբր գատարանի պաշտօնեակի:

Ես ստասիկ յուզվեցի, քիչ էր մնում լաց լինելի: Մի քանի օր շարունակ ուսուցչիս բանտի խուցը եւ տխրամած գէմքը

ՄՏԻՒ ԳԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵԱՆՎՐ

Վարդ պարից սկսեցին երեւալ այն վիթխարի ուժերը որոնք, այլ եւ այլ երկրներում, յաջորդաբար շնտակի հարւածներով պէտք է խորտակէին այն մտաւոր խաւարը որը գարեբով կաշկանդել էր մարդկային միտքը: Անզլիայում Վիկիլէֆ, Բօէմիայում Հուսոս, Իտալիայում Սաւանարօ, Գերմանիայում Լուստեր, Տօմաս Միւնցեր, Կարլշտատ եւ Էրազմ, Չեխոսլուակիայում Կալվին եւ Տիլլիկ: Այդ բոլոր հսկաները կասազի կռիւ սփսեցին ու խորտակեցին պապերի, թագաւորների եւ իշխանների ազգեցութիւնը որոնց լուծի տակ ճգմովում էին միլիոնաւոր ժողովուրդներ: Կռիւք մեծ մասամբ նեղահայեաց եւ վատաստի հոգեւորականութեան զէմ էր, որը ամէն կերպ ջանք էր թափում եւրոպական միլիոնաւոր ժողովրդի միտքը խաւարի մէջ թաղուած պահել եւ միայն իրան իշխանութեան ու լոյսի ազդիւր հոշակել: Վերեւ յիշած անկեղծ եւ լուսամտ մարդիկը իրանց միակ նպատակը դրին ջախջախել կեղծաւոր հոգեւորականութիւնը եւ ժողովուրդներին մտքի աչքերը բանալ: Եւ այդ նրանց աջողակց: Կրօնական նեղ շրջաններից ազատված մարդկային միտքը զգաց որ կեանքը պէտք է վերակազմել, բորբոքվեց եւ ժողովուրդներին մղեց զէպի զէնք, բարձրացաւ Գերմանացի գերագոյնների ազգասամբութիւնը — հուզեցողների հալածանքը Ֆրանսիայում, վերջապէս 17րդ դարում բունկեց անզլիական յեղափոխութիւնը եւ կորովի կրօնիչիւն առաջնորդութեամբ այնքան առաջ գնաց, որ թագաւորին անգամ մահվան դատապարտեց:

Պապական, արքայական եւ իշխանական գահերը սկսեցին երերալ, աչքերը բացված ժողովրդները բոլորը միասին հաւասարութիւն եւ իրաւունք էին փնտրում. ամէն սեղ աչքիցս չէին հեռանում:

Վերջապէս մի օր հօրս նամակ գրեցի իմ ծուռ ու մուռ գրեթով եւ խնդրեցի որ իմ կողմից բարեւ տանի դժբախտ ուսուցչիս: Վերջերք իմացայ որ նրա հետ մեղադրուել էին եւ երկու ուրիշ երիտասարդներ որոնցից մէկը հիմա քահանա է եւ... Վերադարձայ հայրենիք եւ մտայ ուսուցիչ քաղաքական դպրոցը 7 1/2 թ. տարի ու կէս այնտեղ սովորելուց յետոյ վրայ հասաւ ուսուսուսական պատերազմը: Իմ ծննդավայրը սահմանազուլի լինելու պատճառով զինւորներով լցվեց. մօտ հարիւր հազար զինւոր ամբողջ ձմեռը այնտեղ ապրեց: Քաղաքի բոլոր երեխաները շլացած զինւորական կարգուսարքով սկսեցին փոքրիկ գնդեր կազմել եւ նշանազգեստներ շինել: Մեր ոգեւորութեան չափը չը կար, մանաւանդ երբ լսում էինք որ այդ կարիճ զօրքերի ամենազլուտը հրամանատարը Հայ էր, — Լորիս Մեխիթրով: Մեր մանկական սրտերը ուռչում էին մի առանձին հպարտութեամբ, երբ մտածում էինք, որ ուսուսական հագին բանակը իր բազմաթիւ զօրավարներով հնազանդում է մի հայի մեր մանկական գնդերը պատերազմ էին մղում իրար դէմ փայտեա սրերով եւ հրացաններով:

Մեր փողոցում ապրում էին մի քանի զօրավարներ եւ մենք չարունակ զօրահանդէս էինք կատարում նրանց առջև. ծերունի եւ յաղթանկալի մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլոր ստրկներին շրջանում: Այդ բոլորը արիւնով մեղանի եւ խօսքի ժամանակին մեծ ու փոքր խորտուներ, եւ քիչ ժամանակից յետոյ ազատասիրութեան փափագի ճիչը որոտաց Ռուսոս իրանց անագին խելքով ու սուր գրիչով մտաւոր յեղափոխութեան: Մեծ շարժումը պայթեց Ֆրանսիայից, ուր հոգեւորականութեան յեղափոխութեան յարաւարտութիւնը եւ յայտարարեցին. ազատութիւն, եղբայրութիւն ու հաւասարութիւն, այդ բաւական չէ յայտարարեցին եւ բոլոր ճնշված ազգերին — թէ Ֆրանսիան պատրաստ է ջախջախել բոլ

պետք է ապրէ ինքնուրոյն ժողովուրդը եւ աւելի լաւ եւ փառաւոր վիճակ պէտք է ունենայ քան երբ եւ իցէ...

ՎԱՐԴՕ

ՓԱԽՍԱԿԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

ՀԱՍԿԵՂԻ ԿՈՏՈՐԱՐԸ

—)(— (6)

Տանիքներու ներքեւ, նկուզներու, փոսերու մէջ պահուեալ գիւղացիները ուրբաթ առաւուր երեւան ելան, արիւնը դադրած ըլլալով վազիկէ: Աւազակները խոյս տուած էին ելած իրաւէնով, մեքենական հնազանգութեամբ: Եկեղեցիին մէջ բազմութիւնը այն կէտին հասաւ որ այլ եւս կենալու տեղ չիկար:

Հիւանդ, ուժասպառ, աղեկէզ տեսարաններէ քայքայուած, սրտչեցի գուրս ելլալ: Եկեղեցիէն դատ, Հազգեղի երկրորդ ապաստանարանն եղաւ Սրբուհի մայրապետին հիմնած Որբանոցը, որ, մասնաւոր հրամանի համեմատ, զերծ ֆաց թրքական պղծումէ:

Շատեր փախան հոն իրենց կեանքը վստահելով կնոջ մը քաջարտութեանը:

Երկու սրտող Մշեցիներու պաշտպանութեամբ դուրս ելայ եկեղեցիէն ու Որբանոց նետեցի ինքզինքս, աղատ շունչ առնելու համար: Մայրապետը սիրտ կուտար ամենուն, կը մխիթարէր, իր սեռէն չսպասուած անվեհերութեամբ մը:

Այդ օրը Որբանոցի պատուհանէն սոսկումը գիտեցինք ձեզայիբլանի յիշատակից ապարանքէն հանուած զիակները թաղապետութեան քստմընելի սայլերուն համար: Հետզհետէ դուրս հանուեցան ջախջախուած անկերով, ջարգուած բազուկներով, անվթօրէն ձգուած կուրծքերով մարմիններ արիւնշուտայ, այլակերպ, սարսափելի հոգեվարքներէ ծովուկուած:

Ուրբաթ գիշերը վրդովուեցաւ եկեղեցիին արձակուած մէկ քանի հրազենի պայթումներով, անխոհեմ ու աննպատակ արարք, որ ոչ միայն քանի մը անձերու մահուան պատճառ եղաւ, հապա մահաւանդ առիթ տրուաւ որ ետքէն կառավարութիւնը իր պիղծ ու աւերող ձեռքովը այդ սրբավայրը զոտոտէ տակնուվրայ ընելով ամէն բան ու ձերբակալելով անտեղեկ եւ անպատասխանատու անձեր, որոնք դատուեցան ու դատապարտուեցան զէնք պահած ըլլալու ամբաստանութեամբ:

Վերջապէս, չարաթ առաւօտ, տեղական ոստիկանութեան տուած հաւատարմութեան ապահով, ժողովուրդը բացաւ եկեղեցիին դռները, եւ այդ վայրկեանէն սկսաւ անվերջ գաղթականութիւնը: ամէն մարդ փախաւ առանց ետին դառնալու, կարծես զեռ հալածուած գիշատիչ գազաններէ, արհամարհելով ծննդավայրի եւ յիշատակներու նուիրականութիւնը, մոռնալով տուն, տեղ, կալուած, այդ մահաբոյր վայրէն հեռու նետուելու մոլեգնութեամբ համակ, փախչող երէի երամի երու խօլական թափովը:

Ու ես ալ խառնուած այդ անզուսպ թափորին, ինքզինքս թերս գտայ ընտանիքիս անդամներուն հետ: Յետոյ մտածեցի մեծ փախուստին վրայ, փախուստը թրքական մահացնող մթնոլորտէն, այն երկրէն ուր մէկ հրամանով ժողովուրդի գանգուածներ

արեան մէջ կը խզուէին: Յիմարի պէս փաթթուած այս փրկաւէտ գաղափարին, ութ օր չանցած ինքզինքս գտայ աւստրիական շոգենաւին մէջ որ մութ ու փոթորկալից իրիկուն մը հեռացաւ Սուլթաններու մայրաքաղաքէն՝ վեց եօթն հարիւր գաղթականներու բեռին տակ ճընչուած:

Ազատուած էինք: ՇԱԽԱՐՇ 4ԵՐՁ

ԿԻՒԿԻՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

—)(—

Պօլսէն եկած վերջին սուրհանդակը կը ծանուցանէ թէ վերջապէս լուծուած է Կիւիկիոյ կաթողիկոսական խնդիրը:

Անցեալ Ուրբաթ օր Սառն ժողովը նիստ ընելով, ուր ներկայ էին Պատրիարքը, նախագահ, եւ Տասնհինգ Յարութիւն փաշա, ատենապետ, Տ. Գրիգորիս Արք. Ալթաթեանի ընտրութիւնը ձեռնարկելու թերութիւններու պատճառով բեկաներ եւ նոր ընտրութիւն կատարելու պաշտօնն յանձնել է Սահակ Եպս. Սպարապետի, Լատարարպետ Երուստեղի Ս. Յակոբայ Աթոռին: Հետեւապէս յիշեալ եպիսկոպոսը Կիւիկիոյ կաթողիկոսութեան տեղապահ եւ ընտրելի նշանակուած է:

Նիստը դռնփակ եղեր է, զիւսնադպրներն իսկ դուրս հանուելով:

Մեր յաջորդ թիւին վերապահելով այս կարեւոր նիստին պարագաները, սաչափ կըրենք թէ Ալթաթեան սքրբազանին կաթողիկոսութեան բեկանումը կանխաւ պատրաստուած դաւմըն է Պատրիարքին եւ Դրան միջեւ, ընդգէմ ազգին եւ անոր իրաւասութիւններուն:

Տարակոյս չունինք որ Պատրիարքին այս նոր շահատակութիւնը ազատանդազարդ պատուանչան մը եւս պիտի բերէ աւելցնել իր խոշոր լանջին վրայ:

Կանխաւ շնորհաւորութիւն ազգը պատուանչանով անպատուող այս պատրիարքին:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—)(—

Բարիկ, 4 Մարտ

Բարիկ մատրան հոգաբարձութիւնը հրաժարականը տուաւ: Թէեւ այս հրաժարական իր պաշտօնավորութեան պայմանաժամէն առաջ կը տրուի, սակայն յարմար դատուած եւ ընդունուած է. եւ փոխանակ նկատի առնուելու այս հրաժարեցւածը առաջ բերող պատճառները, ինչ որ անչուշտ աւելի բանաւոր պիտի ըլլար, պարզապէս նոր ընտրութեան ձեռնարկուած է:

Մանրամասնութիւնները ասօջիկային:

—Բարիկ հայ ուսանողները երեկոյթ մը կազմակերպած են իրենց չքաւոր ընկերներուն նպաստելու համար: Այս երեկոյթ որ այնքան գայլուն ըլլալ կը խոստանայ, տեղի պիտի ունենայ մարտ 10ի գիշերը:

Բարեկործական ընկերութիւնն ալ տարբեր երեկոյթի մը նախապատրաստութիւններով կը զբաղի: Մարտ 20ին տեղի պիտի ունենայ այս երկրորդ երեկոյթ, ուր վիճակախաղ (թուխոյս) եւս պիտի կատարուի:

—)(—

ՇՈՒՍԼՈՒԻ ՔԱՂԱՆԱՆ

—)(—

Շուկուի Տէր Խորէն քահանան մեզ նամակ մը զրկած է օրով Օ. Բ. Ի կողմէն իր մասին գրուածները անձնական կիրքերէ թելագրուած զրպարտութիւններու շարք մը կանուանէ:

Տէր հայրը այս հերքումը կուտայ մանաւանդ «ի բուժուեմ օտարաքաղաքացիներու գայթակղեալ մտաց», որովհետեւ Շուկուցիները զինքը լաւ ճանչնալով, անոնց համար այսպիսի հերքում մը տալու հարկ չկայ եղեր:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԵՊԲԵՐ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—)(—

Տասնհինգ օրէ ի վեր դանազան կողմերէ ուղղուած հեռագրերու իմաստէն դատելով, քաղաքական կացութիւնը հետզհետէ փոխանակ անդորր հանգամանք մը ստանալու, կը ձգտի, կը մթազնի, մանաւանդ Արեւելքի կողմը: Թուրք պաշտօնական եւ անպաշտօն լիբերալներ հերքումները չեն յաջողիր ճշմարտութիւնն սքոյելու, որ այնքան պայծառ կերպով երեւան կուգայ: Այժմ կատարուած իրողութիւն մըն է օսմանեան մեծաքանակ զօրքերու համախմբումը Մակեդոնիոյ մէջ, պուլկարական սահմաններուն վրայ: Նոյնպէս հոն է Էտհէմ փաշան, բարձրագոյն հրամանատարը Թուրք բանակներուն:

Սոֆեաէ մարտ 4 թուականով «Թան»ի ուղղուած հեռագիրը կը շեշտէ իրերու ծանրութիւնը: Սթոյլօֆի դահլիճը նորէն պաշտօն յանձնել է Պոլսոյ Պուլկար դիւանագիտական գործակալ Պ. Մարքովի Դրան ուղարկութիւնն հրաւիրելու քրիստոնեաներու շարքերուն վրայ, որոնք շարունակ տեղի կունենան քանի մը շաբաթներէ ի վեր Մակեդոնիոյ հիւսիսակողմը, հակառակ հոն զրկուած քննիչ յանձնաժողովին ու բազմաթիւ օժանդակ զօրախումբերուն: Պուլկարիոյ պատերազմական նախարար Պ. Իվանօֆ անցած շաբթու քանիցս ժողովքի կանչեր է բանակի ընդհանուր սպայակոյսին անդամները. կերեւայ թէ, կըսէ «Թան», հիմակուրէն պատրաստութիւն պիտի տեսնուի ընդգէմ պատահականութեան կուռի մը ընդմէջ Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ, առաջիկայ դարնան:

«Լա Բադրի», արդի քաղաքականութեան մասին խօսելով, կըսէ. «Անհնարին է ծածկել թէ տէրութիւնները աններելի թեթեւութեամբ վարուեցան թողւով որ երկրորդ անգամ գարունը գայ՝ առանց բարեկարգութիւն հաստատած ըլլալու ոչ կրէտէի, ոչ ֆուստատանի ու թեւալիոյ գործերուն մէջ:

Երբ Արեւելեան խնդիրը այսպէս արժարժուն գրութեան մէջ կը գտնուի ու անձկութիւն կը

պատճառէ դիւանագիտութեան վարպետներուն, անդին Սպանիա եւ Միացեալ-Նահանգները քիչ քիչ միտում կը ցուցնեն իրարու մօտենալու գիւղընդխառն կուռի մը համար: Ընկղմած «Մէյն» զրահաւորին աւելուծելի խնդիրը զեռ չէ վերջացած. հետզհետէ կասկածները կը շատնան վատ դաւադրութեան մը գոյութեան մասին: Միտքերը յետին աստիճան գրգռուած են Եանքիներու երկրին մէջ, մինչ Մատրիտ աւելի չափաւոր ու հանդարտ է: «Նիւ-Եորք Հէրալտ» շատ յուստես է երկու երկիրներու յարաբերութիւններուն նրկատմամբ. կըսէ թէ արդէն մեծ լրագիրները իրենց թղթակիցները կը զրկեն Գէյ-Ուէսդ, Ֆլուրիտա, ամենէն մօտաւոր կէտը ապագայ պատերազմի մը գործողութիւններուն: «Թայմզ» կը յայտարարէ թէ Միացեալ-Նահանգներուն միջամտութիւնը Գուպաի գործին ժամանակ խընդիր է լոկ, եւ ուրիշ լուծում անհնար է:

Վերջապէս կերեւայ թէ Խաղաղական խաղաղութիւնն ալ տեւական չպիտի մնայ, ու արիւնոտ տեսարաններու պիտի հանդիսատես ըլլայ:

ԱՎՍՏՐԻԱ

Աւստրիոյ նախարարական փոփոխումը, որուն մասին խօսած էինք, իրականացաւ: Պատէնի կոմսը երեք ամիս առաջ ինկաւ Սլաւներուն կրթելու համար. և Կաւչ ալ հիմա կը տապալի աննշան զիջողութիւն մը ըրած ըլլալով Գերմանացիներուն:

Այժմու նախարարապետն է կայսեր ներքին խորհրդական տը Թէօն Հօհենշթայն կոմսը որ արդէն իր պաշտօնակիցներուն ընտրութիւնը կատարած է:

Բայց այս դահլիճին կեանքն ալ երկար չի կրնար ըլլալ, ու շատ հաւանական է որ կացութեան հետզհետէ ձգտուելուն առթիւ առաջիկային Ռայխսրաթն ալ լուծուի ու վերջապէս սահմանադրութեան հիմնական վերաքննուութեան ձեռնարկուի: Իրողութիւնը սա է թէ Աւստրիոյ մէջ կեդրոնացման դրութիւնը հոգեվարքի մէջ է և մօտ կերեւայ այն օր ուր պիտի քայքայուի դաշնակցական ձգտումներու ուժին առջեւ որ օրէ օր կը շեշտուի և յաղթանակը տանելու բացայայտ նշաններ ցոյց կուտայ:

Զ Օ Լ Ա

Զօլա իր դատական պարտութեան մէջ չի մոռնար բնաւ Ֆրանսական Ակադեմին, որուն երկու պարագայ աթոռներուն համար դարձեալ ընտրելի ներկայացած է: Շատ զարմանալի կըլլայ թէ բանաւր գտնուած պահուն՝ զինքը տանին անմահներուն տաճարը բազմեցնեն:

—)(—

Ա Ղ Ք Ա Տ Ա Ն Ա Մ

«Պէտէտիյէնին էմրի իլէ Աղ- քատախնամ Ընկերութիւն մէնն օրունմը աըր» տէմէք վէ քէյ- ֆիմիդէ պագմաք օլմազ :

Պիլ ինանամայօրըզ քի, շիմ- տիյէ տէկին հայլարա պու գա- տար էյլիք կէօսթէրէն հիւքիւ- մէթ պէօյլէ պիւր էմրի իլէ պի- զիմ ֆագիւր ֆուգարայը աճլըլա վէ զարուրէթէ միւպթէլա իթսին: Շիւպհէօիզ պիւր եանլըլըք օլ- մալը տըր: Կիւն գայըպ իթմէ- յէրէք պու մուհիմ մէսէլէյի հալլ իթմէք ֆապ: Խորհուրդըն վէ Գաղթականլար Յանձնաժողովըն պօրճը տըր: Պու թէլաշըմըլըն եէրի վար մը եօզմու շունտան անլաշըլըր քի կէշէն ազամպիւր պիշարէ վալիտէ իւշ էվլատարը իլէ սօգագտա եաթմըլ տըր: Զա- վալը գատընճըլազա հիշ քիմսէ մէտար իթմէմիշ օլուպ վարգա- պետէ պիլէ միւրաճաթ իթտի- կինտէ՝ «միլլէթ պէնի պագմայօր քի պէնտէ սիզի պագպիլէյիմ» ճէվապընը ալմըլ տըր:

Կաթողիկոսական այցելու հո- վիւին աղըլնտան չըգան պու սէօզտէն սօնրա, թապիի տիւր քի պիզիմ զավալը հէմշիրէմիշ սօ- գագտա եաթմաղա գարար վէր- միշ օլուոն: Պէօյլէ չօպանլը՞գ մը օլուր:

Տիկէր թարաֆտան էրթէսի կիւնիւ պիւր գաշ աղգասէր տէ- լիգանլըլար պու զավալը վալի- տէյի հասթա հալտէ սօգագտա պուլուպ եարտըմա եէթիշմիշլէր վէ աճլըլտան վէ սօուգտան էօլ- մէտէն անը գուրթարմըլար տըր:

Մէսէլէ շու աըր քի, ֆուգա- րէլէրիմիզ արթըգ սօգագտա գալմաք տէրէճէսինէ վաշմըլ օլ- տըլընտան, հէր վազըթտան զի- յատէ Աղքատախնամա եարտըմ իթմէք վէ անը գուլվէթէնաիւր- մէք իգթիզա վէ պօրճումուզ տըր: Աղքատախնամըն թաթիլ մէսէլէսինէ կէլինճէ, պէօյլէ պիւր էմրին ասլը օլտըլընա պիլ գանաթ հասըլ իտէմէյօ- րըլ:

ԲՕԼԻԹԻԳԱ

ՊՈՒԼԿՍԻԱ ԹՈՒՐԿԻԱՅԱ ԳԱՐՇԸ Վիէննատան «Լա Բաթուր» կա- զէթասընա չէքիլէն պիւր ուզուն թէլէկրաֆտան աթիտէքի նօզ- թալարը մուլթասարէն (համա- ոտիւ) պուրայա նագլ իտէրիլ: Հէր սէնէ իլք պահարըն եագ- լաշմասընա՝ ճարգ մէսէլէսինէ աշնա ատամլար թարաֆընտան էնտիշէ իլէ պէքիլէնիլըր, շիւրա Մակէգոնիատա ալթիւսթիկին եէնիտէն պաշլամասընը կէօսթէ- րիւր: Կէօրիւնիւր քի թիւրք- Յունան մուհարէպէսինտէն պէ- րու, Պուլկարիա՝ քէնտի օրատու- սըլլա միւտայիլէ իթմէմէսինէ

печат. Войничковъ, Варна.

վէ եախօտ միւ ախէլէ իթմէտիկի հալտէ մէնֆաթլը պիւր շէյ էլէ կէշիրմէտիկինէ բիւշման օլմուշ տըր: Օ վազըթ Պապը Յիլտէն օ- լան պէօյլէք վատլար իճրա օ- լընմաաղընտան, Պուլկար հիւ- քիւմէթի Պապը Յիլէ գար- շը թէհտիտամիզ պիւր թալը թութուր: Պուլար մաս- լահաթիկըզարը թարաֆընտան իւսթ իւսթէ Սատրաղամա վէրի- լէն նօթալար մագսուս թահգիւր- լի պիւր սուրէթտէ եաղըլմըլար տըր:

Մակէգոնիատաքի պուլկար պէշ էկզարըլար իշին Սուլթանտան վէրիլէճէք պէրաթլարըն մէսէ- լէսի գաթիէն հալլ օլընմամըլ տըր: Իմտի, Եունանիսթան ի- շին Կիրիտ նէ իսէ, Մակէգոնիա տախի Պուլկարիա իշին օ տըր: «Իթնիքէ-էթէրիա» եէրիւնէ, Մա- կէգոնիա քօմիթէլէրի թէշվիք իշինի իճրա իաիօրլար: Մ. Մար- քօլ թիւրք պաշըպօլուքլարըն Սիլուպ իւզէրինէ իթտիքլէրի հիւճիւմ վէ 592 պուլկարլարըն մահպուսիլէթի իշին զայէթ միւ- էսիւր (աղգու) շիքիայէթլէր իթ- միշ տիւր: Շիմտի Պապը Յիլ պուլարըն հէք եալան օլտըլընը սէօյլէյիպ, ճէլապէն պուլկար սինօրընա եէնի սսքէրլէր էօլ- լամըլ տըր: Օ պիւր թարաֆտան, րբէնա Ֆէրտինան սօշ սուրմա- մագտա վէ սօն պահարտան պէրու սինօր շէհիրլէրին (քա- զաք) իսթիքիամաթը (ամրու- թիւն) թէքմիլ օլմուշ տըր:

Շիւպհէօիզ հաղըլանան գալ- կայա՝ Պալքանըն տիկէր հիւքիւ- մէթլէրի տախի միւտայիլէ իտէ- ճէքլէր տիւր: Իհիթիմալ տըր քի եունան քօլիթիգասը էվվէլքի եանլըլըլտա պուլունմայըլ Մա- կէգոնիա հագընտա Պուլկարիա իլէ իթթիֆագ իտէճէք տիւր: Պու իթթիֆագըն սէպէպի տէ շու օ- լաճագ քի, Մակէգոնիանըն Պուլ- կարիա թարաֆընտաքի գըսմը՝ պուլկար, վէ թիսալիա ճիհէթին- տէքի գըսմը՝ եունան տըր: Պուն- տան գաթի նազար, պու իքի հիւքիւմէթլէր Մակէգոնիա հագ- գընտա Սրպիանըն իթտիլի մաթ- լուպաթը գաթիէն րէտտ իթմէք- տէ տիւրլէր:

Պինաէն ալէյի, պու իւշ հիւքիւ- մէթ պէյնիտէ պիւր իթթիֆագ գապիլսիզ տիւր: Պուլկարիանըն վէ Սերպիանըն միւնասիպէթլէրի (յարաբերութիւն) Սուլթանըն Սիլուպ էկզարգընա իթտիկի միւ- սաստէտէն պէրու զայէթ սօու- մուշ տըր:

Սերպիա վէ Պուլկարիա պէյ- նիտէ իշլէր պու մէրքէգտէ պուլունտըլընտան, իլէրուտէ է- կէր թիւրքիա վէ Պուլկարիա ա- րասընտա պիւր մարազա գուհուր իտէր իսէ, հիշ շիւպհէ եօզ տըր քի Սըրպ հիւքիւմէթի Սուլթա- նա եարտըմա եէթիլէճէք տիւր:

Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս Ա Թ

Փետրուար 12տէ Սթանպօլտա, պիւր եապանճը ատամ «Սովինի» նամ պուլկար կազէթասընըն մու- հարիւրի վէ էլէշաշքհանէնին պիւ- րինճի եաղըճըր պուլունան Մ. Մակէթոնսքիին պիւրաօսընա կի- տիպ՝ պիւր գաշ մէզալէնին կա- զէթայա տէրճ օլընմամասընըն սէպէպիի սօրուպ, Մ. Մակէ- թոնսքիին պիւր շէյտէն իսպէ- թի օլմայարագ քէհասալար արա- մագտա իքէն, անըն իւզէրինէ իւշ էլ րէվօլվէր պօշալթմըլ վէ անիտէ էօլալուրիւպ գաշմըլ տըր: Պու ճիւնայէթին սէպէպի քօլի- թիգա ինթիգամընա (վրէթ) համլ օլընըյօր: Էլլի քիշի թութու- մըլար տըր:

Սթանպօլ Բուս էլլիսի Մ. Զէնօլիէվէ պիւրինճի Օսմանիէ մուրասսաա նիշանը վէրիլմիշ տիւր:

Սթանպօլ պուլկար մասլա- հաթիկըզարը Պապը Միլլէ պիւր նօթա վէրիպ՝ րումլարըն Մա- նասգըր, Սէլանիկ վէ էտիւրնէ պուլկար քիլիսէլէրին իլլէրինէ գարըլտըլարը իշին շիքեայէթ իթմիշ տիւր: Տախիլիլէ նէզարէ- թիւտէն՝ պէօյլէ մէսէլէլէրին ատլիլէ նէզարէթիւնէ թագտիմ օլընմասընը Մ. Մարքօլա եա- զըլըպ, պու կիպի թալէպլէրին ահտնալէլէրէ գարըլ օլտըլընը տախի պէյան օլմուլ տըր:

Պալքէսէրտէ վուգու պու- լան զէլլէլէ սէպէպիւնտէն շու զիյանլար իլէրի կէլմիշ տիւր: 1940 էվ, 14 մաղալա, 13 մէտ- րէսէ, իքի համամ, 4 մէքթէպ վէ 25 քէօյտէ 925 էվ եղբըլմըլ- լար տըր: Պալքէսէրտէ 32 վէ քէօյլէրտէ 14 քիշի էօլիւպ 52 քիշի եարալանմըլ տըր: 800,000 լիւրալըզ զիյան վար տըր:

Ճարոն հիւքիւմէթի Չին հիւքիւմէթիւնտէն աղըր շէյլէր թալէպ իթմէքտէ տիւր: Էվվէլա սօրմուշ տըր քի ոուսլար Բորգ- Արթուրտան նէ վազըթ տիշարը չըգաճագլար տըր: Զավալը Չին պու պապտէ Ռուսիանըն էֆքեա- րընը սօրտուղընտա, Ռուսիա քէն- տիսինին Բորգ Արթուրտան չըգ- մասը Չինէ վէ Գօրէյայա մէն- ֆաթլը օլմայաճաղընը սէօյլէ- միշ տիւր: Պունտան մատա, Ճա- րոն սօրաճագ տըր քի Ալմանիա- յա Բիսօ-Չէուլը զապթ իթմէ- սինի նէյէ միւսաստէ իթտի: Վէլհասըլ Չին հիւքիւմէթի հան- կըրընա մէրամ անլատաճաղընը շաշըմըլ գալմըլ տըր:

Պիլիմ մահուտ Նուրեան է- ֆէնտի Սուլթան իմթիլայ նը- շանընըն ալթուն միտալեասընը վէրմիշ տիւր: Սէպէպի շու ըմըլ քի սաստէթլու Նուրեան էֆէնտի հաղրէթլէրի Եունան թիւրք մու- հարէպէսի վագթընտա պէօյիւք իւղմէթլէրտէ պուլունմըլ ըմըլ: Թիւրք կազէթալարըն պէ- յանընա կէօրէ, Ինկիլիզ պանտէ-

րասընը հալի պիւր փափօր կէ- շէնտէ րէթի գօլճըլարը թարա- ֆընտան էքրաէ թ օլունըպ՝ Էլլ- միւրէ կէօթիւրիւլմըլ վէ թէ- հարրիլաթ (խուզարիւթիւն) իճ- րա օլունուպ՝ 30 Ինկիլիզ աքքէր իւնիֆօրմասը իլէ 5 գուլթու պա- րութ պուլունմուշ տըր:

Պէլկրատտան եաղըլտըլը- նա նազարէն, Սըրպ գապիլնէսի պիւր գաշ կիւնտէն պէրու Աթի- նա Եունան գապիլնէսի իլէ՝ Մա- կէթոնիա մէսէլէսի հագգընտա Սրպիա վէ Եունանիսթան պէյ- նիտէ պիւր իթթիֆագ հասըլ իթմէք իշին միւրաքէրէտէ պուլունըյօր ըմըլ:

Պունտան իւշ տէօրթ ալ էվ- վէլ Պուքրէշտէ Մ. Փիլիքէսքօ վէ «Էնտէրանտա Բումէն» կազէթա- սընըն միւտիւրի Մ. Լահօվարի պէյնիտէ վուգու պուլան պիւր տուէլլօտա Մ. Լահօվարի էօլմիւշ օլտուղունտան, շիմտի Մ. Փիլի- քէսքօ Պուքրէշ մահքէմէյի ճի- նայէթ թարաֆընտան ալթը ալ մահպուսիլէթէ հիւքիւ օլընմըլ տըր:

Սրպիանըն Բարիս էլլիսի Մ. Կարաշանին վէֆաթ իթմիշ տիւր:

«ՇԱՐԺՈՒՄ» ՊՆՏՈՒՍԱՆԵՐԸ

Պուքրէշ, Սանտէրսըն.—Ստոյանք: Արտասանմանի բաժանորդներուն շա- րաթը մէկ անգամ երկու թերթերը միասին կը զրկուին: Անոնք որ գատ գատ ստանալ կը փափաքին, բոստի տարբերութիւնը վճարելու են:

Մանսա ր սքիբու վրայ երբէք «Եւ է անուշ չգրել, այլ գործածել միմիայն խմբագրութեանս հասցէն, ինչպէս գրուած է թերթիս ճակարդ:

Թ Ա Տ Ր Ո Ն

Յառաջիկայ ԳՇ. զիշեր Սլափօֆի սրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ յոյժ հետաքրքրալար Ներկայացու- մը «Վաթիլին Հովարա», Վէսէլօ խմբին կողմէ: Այս ներկայացումն հասոյթը պիտի յատկացուի ազգօ- գուտ ձեռնարկի մը յաջողութեանը:

ՊՕՐՍԱ

Վառնա 28 Փետրուար
ՊՈՒՂՏԱՅ
Վալիօն, լիպրա 47—51, հէքթօլ- 8.5—8.00 ֆրանք
Արապա, լիպրա 47—55 հէքթօլ- 8.50—10.80 ֆրանք
ԱՐԲԱ
Լիպրա 38—40 հէքթօլ 4.20—4.60 ֆրանք
ՄՐՍԸՐ
Վալիօն, լիպրա 37—38 հէքթօլ- 5.60—5.80 ֆրանք
Արապա, լիպրա 57—60 հէքթօլ- 5.80—6 ֆրանք

ՅԱՍՈՒԼԵՍ
100 օգգասը 19—25 ֆրանք՝ մալա կէօրէ
Առապա մուամէլէսի նարօլտն 21 ֆրանք հիւսպը իլէ տիւր
Կիւնտէ 8—10 վալիօն վէ 7—8 ա- րապա պուլտայ, 3—4 արապա ար- բա, 4—5 վալիօն վէ 7—8 արապա մըսըր կէլմէքտէ տիւր: